

(327. 7.)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG.

(Ingezonden bij brief van 3 Juni 1916.)

Het was den ondergeteekenden aangenaam te vernemen, dat het Verdrag, hetwelk het resultaat is van langdurige en moeilijke onderhandelingen, in het algemeen met ingenomenheid is begroet.

Zij geven gaarne de verzekering er naar te zullen streven dat eene regeling ook omtrent den verderen loop der grens zoo spoedig mogelijk tot stand kome. Uit den aard der zaak is echter het bereiken van een resultaat afhankelijk niet slechts van de voortvarendheid en de kracht der Nederlandsche Regeering, doch evenzeer van de mogelijkheid van eene regeling, die voor Nederland aannemelijk is.

Wat het thans gesloten verdrag betreft is als eene tegemoetkoming aan verlangens, van Fransche zijde gesteld, slechts te beschouwen de vastkoppeling van de aangelegenheid van den loop der grens aan de overige in het Verdrag geregelde onderwerpen, benevens de beperking van de regeling, die het Verdrag geeft, tot een deel der grensrivier. De toestand dien het Verdrag voor dit deel der rivier in het leven roept, beantwoordt aan hetgeen de Nederlandsche Regeering wenschelijk acht.

Artikelen van het Verdrag.

Artikel 2. Een voorbehoud voor het vervoer van oorlogsmaterieel is in dit Verdrag niet opgenomen, omdat de behoefte daaraan zich noch van Nederlandsche, noch van Fransche zijde heeft doen gevoelen.

Het is daarom ook niet geoorloofd zonder nader overleg der beide Regeeringen een dergelijk voorbehoud op te nemen in de „*règlements destinés à assurer la libre navigation*,” vermeld in artikel 5, lid 2, onder 3°, van het verdrag.

Artikel 4. Het zou voor de houders van baggerconcessies tot technische moeilijkheden aanleiding geven, wanneer zij slechts bevoegdheid tot baggeren bezaten voor een deel van de breedte der rivier.

Daar om die reden uitgifte van baggerconcessies door elk der beide koloniale Regeeringen afzonderlijk, ieder voor het onder haar gezag staand deel der grensrivier, ondoeltreffend is, behoort aan de uitvoerende machten der beide koloniën gezamenlijk de bevoegdheid te worden opgedragen concessies uit te geven voor de geheele breedte der rivier.

Het belang der koloniën bij eene bereidvolle uitgifte en de bij de koloniale Regeeringen te veronderstellen plichtsbetrachting, leveren voldoende waarborg op, dat zal worden gestreefd naar het bereiken van overeenstemming en dat de noodige onpartijdigheid zal worden in acht genomen. Onderhandelingen tusschen de Nederlandsche en de Fransche Regeering om dezen waarborg te versterken hebben niet plaats gehad en kunnen als overbodig worden beschouwd. Wel hebben de Nederlandsche en Fransche Regeering elkander vóór het sluiten van het Verdrag medegedeeld welke personen eene aanvraag tot het verkrijgen eener baggerconcessie gedaan hebben; zij zijn tevens tot overeenstemming gekomen omtrent de volgorde, waarin de aanvragen voor inwilliging in aanmerking komen.

Bovendien meenen de ondergeteekenden er op te mogen wijzen, dat omtrent den inhoud der te verleenen concessies en omtrent de verplichtingen, die aan de concessiehouders zullen worden opgelegd, bereids overeenstemming tusschen de beide Regeeringen verkregen is.

Artikel 6. Inderdaad volgt uit de bepaling van dit artikel dat, wanneer een der verdrag sluitende partijen een geschil ter zake van de toepassing of de uitlegging van het thans ter goedkeuring voorgedragen verdrag aan arbitrage wenscht te onderwerpen, door de andere partij geen beroep kan worden gedaan op de voorwaarde, voorkomende in het tusschen de beide partijen bestaand algemeen arbitrageverdrag en betrekking hebbende op geschillen, rakende de levensbelangen, de onafhankelijkheid en de eer der verdrag sluitende Staten.

In het ontbreken van deze voorwaarde in de arbitrageclausule van artikel 6 is inderdaad de zinnige gelegen van dit artikel naast de bepalingen van het bovenvermelde arbitrageverdrag.

Artikelen van de wet.

Artikel 2. De opneming van dit artikel in het ontwerp van wet is geschied overeenkomstig de practijk van den beginne af gevolgd bij de goedkeuring van arbitrageverdragen of van verdragen waarin eene arbitrageclausule is opgenomen. Deze practijk mocht in vroegere gevallen de instemming der Staten-Generaal verkrijgen.

Considerans.

Sommige leden waren van meening dat, naast artikel 1 van het Regeeringsreglement, artikel 59, lid 2, der Grondwet behoorde te worden aangehaald, gelijk is geschied in de wet van 11 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 220).

Bij de behandeling van het ontwerp dier wet in de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontstond een debat over de vraag of artikel 59, lid 2, der Grondwet wel te recht was aangehaald en of niet in elk geval die aanhaling overbodig was, nu artikel 1, lid 2, van het Reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Suriname op ondubbelzinnige wijze voorschreef het Verdrag aan de goedkeuring der Staten-Generaal te onderwerpen.

Naar aanleiding van dit debat overwogen de ondergeteekenden of in de considerans van het onderhavige ontwerp van wet artikel 59, lid 2, der Grondwet moest worden aangehaald; zij kwamen tot de slotsom, dat de aanhaling overbodig was en meenden verder, dat het in die omstandigheden beter was haar achterwege te laten, omdat alsdan niet behoefde te worden getreden in een onderzoek van de in dit geval van alle practisch belang ontbloote vraag of het Verdrag ook op grond van artikel 59, lid 2, der Grondwet zou moeten worden goedgekeurd.

De vraag of de aanhaling van laatstgemeld artikel in een geval als dit overbodig is, heeft zich, voor zoover aan ondergeteekenden bekend, behalve in het geval van het Surinaamsch-Brazilaansche grenstractaat, niet voorgedaan. Verdragen betreffende de grenzen van Nederlandsch-Indië kunnen niet ter vergelijking worden aangehaald, daar eene bepaling, als artikel 1, lid 2, van het Regeeringsreglement voor Suriname bevat, in het Regeeringsreglement voor Nederlandsch-Indië niet voorkomt.

Eene verwijzing naar artikel 59, lid 3, der Grondwet is achterwege gelaten, in navolging van de wet van 15 Januari 1916 (*Staatsblad* n°. 48), ter goedkeuring van het tusschen Nederland en China gesloten arbitrageverdrag.

Al is de Fransche tekst van het Verdrag als de officieele tekst te beschouwen, toch behoort, naar het oordeel van ondergeteekenden, de vertaling zoo juist mogelijk te zijn.

Betreffende de in de vertaling van het Verdrag aangebrachte veranderingen doen de ondergeteekenden het volgende opmerken;

Met het woord „halage” wordt bedoeld op het brengen van booten over stroomversnellingen en watervallen. Dit begrip wordt met het woord „jagen” niet juist weergegeven, wel met

Goedkeuring van het den 30sten September 1915 te Parijs tusschen Nederland en Frankrijk gesloten verdrag.

het woord „voorttrekken”. Het jagen van booten, gelijk dat hier te lande geschiedt, is over en langs de Marowijne onmogelijk.

De vervanging in artikel 3 van het woord „concessiehouders” door de woorden „houders van vergunningen” is geschied, omdat men hier, in tegenstelling met artikel 5, niet de houders van baggerconcessies als zoodanig op het oog had, doch personen die vergunning hebben verkregen om op den betrokken oever werken als in dit lid van artikel 3 bedoeld aan te leggen. Dergelijke vergunningen plegen niet met den naam van concessie te worden aangeduid.

Er bestaat bij de ondergeteekenden geen bezwaar het woord „uitgevaardigd” in het tweede lid van artikel 3 te doen vervangen door „vastgesteld”. Hiermede zal bij de bekendmaking van den tekst van het verdrag in het *Staatsblad* rekening worden gehouden.

In verband met den over een deel der rivier door het Verdrag in het leven geroepen toestand, hebben de ondergeteekenden het wenschelijk geoordeeld van dat deel eene kaart te doen ontwerpen op eene eenigszins groote schaal, opdat daarop duidelijk de eilanden en andere geographische gegevens konden worden aangewezen.

Zij achten het voorshands overbodig eene zoodanige kaart op groote schaal te doen ontwerpen voor de gedeelten der rivier waaromtrent nog geen regeling is getroffen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. LOUDON.

De Minister van Koloniën.

TH. B. PLEYTE.